

Početna stranica>Vaša prava>Optuženik (kazneni postupak)

Izvorna jezična inačica ove stranice [lv](#) nedavno je izmijenjena. Naši prevoditelji trenutаčno pripremaju jezičnu inačicu koju vidite.
Swipe to change

latvijski

Обвиняеми (наказателни производства)

Latvija

В тези информационни листове се обяснява какво се случва, когато едно лице е заподозряно или обвинено в престъпление, което е предмет на съдебен процес. За информация относно дребни правонарушения като пътни нарушения, за които обикновено се налага фиксирано наказание, като например глоба, преминете към Информационен лист 5. Ако сте жертва на престъпление, можете да намерите пълна информация за правата си тук.

Кратко представяне на наказателния процес

Стандартните етапи на наказателния процес са представени накратко по-долу:

Разследване

Действия на прокурора

Разглеждане на делото в съд от първа инстанция

Преразглеждане на делото в Апелативния съд

Преразглеждане на делото във Върховния съд

Преразглеждане на текущи съдебни решения

Подробности за всички тези етапи на процеса и за вашите права могат да се намерят в информационните листове.

Тази информация не замества получаването на правни съвети и предназначението ѝ е само да ви упъти.

Роля на Европейската комисия

Моля обърнете внимание, че Европейската комисия не играе никаква роля в наказателното производство в държавите-членки и не може да ви помогне, ако имате оплакване. Тези информационни листове съдържат информация за това как да подадете оплакване и до кого.

Следвайте хиперлинковете по-долу, за да намерите необходимата ви информация**1 – Получаване на правен съвет****2 - Моите права по време на разследването на престъплението**

Разследване

Действия на прокурора

Някои процедурни стъпки

3 - Моите права по време на процеса**4 - Моите права след процеса****5 - Пътни нарушения****Връзки по темата**[Закон за наказателното производство](#)[Наказателно право](#)[Органи на държавната полиция](#)[Прокуратура](#)[Адвокатска колегия на Латвия](#)[Латвийски съдилища](#)

Последна актуализация: 15/06/2020

Версията на националния език на тази страница се поддържа от съответната държава-членка. Преводите са направени от Европейската комисия.

Възможно е евентуални промени, въведени в оригинала от компетентните национални органи, все още да не са отразени в преводите.

Европейската комисия не поема каквато и да е отговорност по отношение на информация или данни, които се съдържат или споменават в този документ. Моля, посетете рубриката „Правна информация“, за да видите правилата за авторските права за държавата-членка, отговорна за тази страница.

Izvorna jezična inačica ove stranice [lv](#) nedavno je izmijenjena. Naši prevoditelji trenutаčno pripremaju jezičnu inačicu koju vidite.

1 — Получаване на правен съвет

Получаването на независим правен съвет е много важно, когато сте замесени по някакъв начин в наказателен процес. В информационните листове се обяснява кога и при какви обстоятелства имате право да бъдете представляван от адвокат. В тях се обяснява и какво ще направи адвокатът за вас. Този общ информационен лист ви ориентира как да си намерите адвокат и как ще бъдат покрити разходите за него, ако не можете да си позволите да платите правния съвет.

Намиране на адвокат

Свържете се със [Е](#) Съвета на латвийската адвокатска колегия, ако се нуждаете от адвокат. Той разполага със [Е](#) списък на адвокатите, които практикуват в Латвия.

Независимо дали сте задържан или не, можете да информирате органа, отговарящ за производството (следовател/прокурор/съд), че искате да потърсите правен съвет. Ще получите информация за служебните адвокати или служебен адвокат ще бъде уведомен, че имате нужда от правен съвет и такъв ще ви бъде предоставен.

Най-добрият вариант е вие или вашите роднини да се договорите с адвокат, който да се занимава с вашия случай толкова дълго, колкото е необходимо.

Заплащане за адвокат

Адвокатските услуги се заплащат, като размерът на възнаграждението се договаря в писмен вид между клиента и адвоката. Ако не сте сключили споразумение с адвокат, държавата ще ви осигури необходимите правни съвети и те ще бъдат платени от държавния бюджет.

Връзки по темата

- [Закон за наказателното производство](#)
- [Закон за адвокатската колегия](#)
- [Закон за предоставяната от държавата правна помощ](#)
- [Правилник относно предоставяната от държавата правна помощ](#)
- [Адвокатска колегия на Латвия](#)
- [Орган за правна помощ](#)

Последна актуализация: 15/06/2020

Версията на националния език на тази страница се поддържа от съответната държава-членка. Преводите са направени от Европейската комисия. Възможно е евентуални промени, въведени в оригинала от компетентните национални органи, все още да не са отразени в преводите.

Европейската комисия не поема каквато и да е отговорност по отношение на информация или данни, които се съдържат или споменават в този документ. Моля, посетете рубриката „Правна информация“, за да видите правилата за авторските права за държавата-членка, отговорна за тази страница.

Izvorna jezična inačica ove stranice [lv](#) nedavno je izmijenjena. Naši prevoditelji trenutаčno pripremaju jezičnu inačicu koju vidite.

2 – Моите права по време на разследване на престъплението и преди делото да бъде разгледано от съда

Какви са етапите на наказателното разследване?

Целта на досъдебното производство е да установи:

дали е било извършено престъпление;

кой трябва да бъде обвинен в извършване на престъпление;

дали наказателното производство може да бъде прекратено, приключено или отнесено до съда.

Досъдебните наказателни производства имат два етапа - разследване и действия на прокурора.

Разследването се извършва от различни полицейски органи, включително органите на [Държавна полиция](#), [Държавна сигурност](#), [Финансова полиция](#), [Военна полиция](#), [Борда на управата на затворите](#), [Бюрото за предотвратяване и борба с корупцията](#), [Държавна гранична полиция](#), митническите власти, капитани на плавателни съдове в открито море, командири на военни части на националните въоръжени сили, разположени на чужди територии. Разследването се провежда от компетентния орган в чиято юрисдикция е извършено престъплението. [Прокуратурата](#) също може да провежда разследване.

Действията на прокурора се извършват от [органите на прокуратурата](#).

Моите права по време на разследването

Следвайте хиперлинковете по-долу, за да научите повече за вашите права по време на досъдебното разследване на наказателния процес:

[Разследване \(1\)](#) [#No1](#)

[Действия на прокурора \(2\)](#)

[Някои процедурни стъпки \(3\)](#)

[Разследване \(1\)](#)

Цел на разследването

Целта на разследването е да установи дали е извършено престъпление, кой трябва да бъде обвинен в извършване на престъпление и дали наказателното производство може да бъде прекратено.

Следователят (обикновено полицейски служител) ще работи с вас. По време на етапа на разследване може да бъдете задържан за 48 часа и може да бъдете задържан под стража като мярка за неотклонение.

Общото време за разследване и действия на прокурора зависи от сериозността на престъплението, в което сте заподозрени (от 6 до 22 месеца с възможност за удължаване за още 6 месеца). Ако тези срокове не бъдат спазени, всички мерки за неотклонение и ограничения, наложени върху вашите права на собственост, трябва да бъдат отменени.

Какво ще ми бъде обяснено за това, което се случва?

Полицейският служител, който извършва разследването, ще ви каже какво се случва.

Ще ми бъде ли осигурен преводач, ако не говоря езика?

Ще ви бъде осигурен преводач; полицейският служител или прокурорът ще се погрижи за това. Преводачът ще превежда всичко, което може да бъде необходимо - документи, казаното от следователя и адвоката, както и вашите показания.

На какъв етап ще мога да говоря с адвокат?

Ако не говорите местния език, не сте задължен да имате адвокат, но е препоръчително, тъй като може да не сте запознат с местната ситуация и закони. Можете да си изберете адвокат или да поискате от следователя да ви назначи служебен адвокат.

Ако сте задържан, в рамките на 48 часа ще ви бъде осигурен адвокат, който да ви представлява. Препоръчително е всеки чуждестранен адвокат да участва в производството заедно с местен адвокат.

Възможно най-скоро ще ви бъде осигурен преводач, тъй като неговото/нейното присъствие е необходимо, за да ви разясни ситуацията и за провеждане на разпита.

Ще ми бъдат ли поискани сведения? Трябва ли да дам сведения?

Имате право да давате сведения, но това не е задължително. Имате право да мълчите и това не може да се използва срещу вас, нито да се тълкува като отказ да сътрудничите на разследването.

Какво ще стане, ако кажа нещо, което е неблагоприятно за моя случай?

Вашите показания ще се разглеждат заедно с други доказателства по делото. Не е нужно да се уличавате в престъпление. Имате право да кажете всичко, което считате за необходимо. Имате право да не давате показания.

Мога ли да се свържа с член на семейството или с приятел?

Ако сте задържан, имате право да поискате от следователя да информира най-близките от семейството ви, други ваши роднини, ваши колеги на работното място или в учебно заведение и др.

Мога ли да се консултирам с лекар, ако се нуждая от такъв?

Да - разследването се извършва при съблюдаване на човешките права.

Мога ли да се свържа с моето посолство, ако съм от друга държава?

Имате право да поискате вашето посолство или консулство да бъде уведомено.

Аз съм от друга държава. Трябва ли да присъствам по време на разследването?

Вие трябва да присъствате по време на разследването. Следователят решава дали е възможно да участвате в процеса на разследване чрез видео връзка или чрез телефонна конферентна връзка.

Мога ли да бъда изпратен обратно в родната ми страна?

Не съществува такова изискване в закона, но експулсиране от Република Латвия е възможно наказание, което може да бъде наложено. Това може да се прилага само въз основа на съдебно решение.

Ще бъда ли задържан в ареста или освободен?

Разследващият магистрат взема решение за задържането ви в рамките на 48 часа от ареста ви. Може да бъдете задържан, ако се предвижда наказание лишаване от свобода за извършено от вас престъпление и ако никоя друга мярка за неотклонение не може да гарантира, че:

няма да избегнете разследване/ съдебно производство/ изпълнение на съдебното решение;

няма да възпрепятствате хода на разследването;

няма да извършите друго престъпление.

Разследващият магистрат ще ви изслуша преди да вземе решение относно задържането ви. Имате право да представите документи, сочещи, че задържането ви не е основателно. Ще ви бъдат осигурени адвокат и преводач.

Мога ли да напусна страната по време на разследването?

Можете да напуснете страната с разрешение на следователя (обикновено в писмен вид).

Ще ми бъдат ли поискани пръстови отпечатаци, ДНК проби (напр. косъм, слюнка) или други телесни течности?

Следвайте хиперлинка, за да намерите информация за [вашиите права](#).

Може ли да ми бъде извършен обиск?

Следвайте хиперлинка, за да намерите информация за [вашиите права](#).

Може ли да бъде извършено претърсване на дома ми, служебните ми помещения, колата ми и др.?

Следвайте хиперлинка, за да намерите информация за [вашиите права](#).

Мога ли да обжалвам?

Имате право да обжалвате решението на разследващия магистрат пред Председателя на Съда. Имате право да обжалвате действия, предприети от следователя или прокурора, съответно пред наблюдаващия прокурор или пред старшия прокурор.

Жалбите във връзка с решенията на следователя, прокурора или разследващия магистрат следва да се подават в рамките на 10 дни, но можете да се оплачете от техните действия по време на целия процес на разследване.

Можете да подадете жалбата на език, който владеете. Жалбата трябва да бъде разгледана в рамките на 10 дни от получаването ѝ. Ако жалбата не е написана на официалния език, срокът за нейното разглеждане започва да тече от датата, на която е предоставен преводът, като вие ще бъдете информиран за това.

Мога ли да се призная за виновен по всички или част от обвиненията преди съдебния процес?

Имате право да се признаете за виновен по време на разследването или докато се извършват [действията на прокурора](#) по всички обвинения, по някои обвинения или по едно обвинение.

Ако се признаете за виновен, това се счита за смекчаващо вината обстоятелство, което може да доведе до по-леко наказание или да послужи като основа за прекратяване на наказателното производство. Ако сътрудничите на разследването или прокуратурата, това може да способства за прилагането на по-малко строги мерки за неотклонение или за освобождаване от ареста.

Могат ли обвиненията да бъдат променени преди процеса?

Обвиненията срещу вас могат да бъдат променени, ако прокурорът е получил допълнителни доказателства. Първоначалните обвинения срещу вас трябва да бъдат променени, ако са доказано неверни — тогава прокурорът ще прекрати съдебното преследване, което се отнася до тях.

Новите обвинения ще ви бъдат предоставени.

Мога ли да бъда обвинен в престъпление, за което вече съм бил обвинен в друга държава-членка?

Срещу вас може да бъдат повдигнати Обвинения, но не можете да бъдете съден и осъден, ако вече сте били съден или оправдан за същото престъпление в друга държава.

Ще получа ли информация за свидетелите срещу мен?

Ще получите информация за свидетелите, които дават показания срещу вас. Прокурорът ще ви предостави преписката след приключване на разследването по случая и преди тя да бъде изпратена в съда и ще можете да се запознаете с показанията на свидетелите.

Ще получа ли информация за други доказателства срещу мен?

Ще получите преписката по случая и тя ще съдържа всички доказателства, които прокурорът ще използва срещу вас в съда. Прокурорът ще ви предостави копия на преписката.

Вече съм бил осъждан за това престъпление в друга държава-членка. Какво ще се случи в такъв случай?

Не може да бъдете съден за същото престъпление в Латвия. Принципът за забрана за повторно осъждане за същото престъпление (*ne bis in idem*) се прилага за държавите-членки на ЕС.

Ще бъде ли поискана информация за досието ми в регистъра за съдимост?

Ще бъде поискана информация за предходните ви осъждания.

Действия на прокурора (2)

Цел на етапа на действията на прокурора

Целта на действията на прокурора е да се установи дали е налице престъпление, да се идентифицира лицето, което трябва да бъде обвинено за това престъпление, и да се вземе решение дали процедурата да бъде прекратена или да се предяви обвинение и случаят да бъде изпратен в съда. [Прокурорът](#) ще работи с вас.

Общото време за [разследване](#) и действия на прокурора зависи от сериозността на престъплението, в което сте заподозрян (от 6 до 22 месеца с възможност за удължаване за още 6 месеца). Ако тези срокове не бъдат спазени, всички мерки за неотклонение и ограничения върху правата на собственост трябва да бъдат отменени.

Какво ще ми бъде обяснено за това, което се случва?

Прокурорът, който провежда мерките по разследване (вероятно същите мерки, както по време на разследването), ще ви информира за това, което се случва.

Ще ми бъде ли осигурен преводач, ако не говоря езика?

Ще ви бъде осигурен преводач, като прокурорът ще се погрижи за това. Преводачът ще преведе всичко, което може да бъде необходимо - документи, казаното от прокурора и адвоката, както и вашите показания.

На какъв етап ще мога да говоря с адвокат?

Ако не говорите местния език е препоръчително да имате адвокат, тъй като може да не сте запознат с местната ситуация и закони.

Препоръчително е всеки чуждестранен адвокат да участва в производството заедно с местен адвокат. Можете сам да си изберете адвокат или можете да поискате от прокурора да ви назначи служебен адвокат.

Преводачът се осигурява възможно най-бързо, тъй като неговото/нейното присъствие е необходимо, за да ви бъде обяснена ситуацията, за разпит и др.

Ще ми бъдат ли поискани сведения? Трябва ли да дам сведения?

Имате право да давате сведения, но това не е задължително. Имате право да мълчите и това не може да се използва срещу вас и да се тълкува като отказ да сътрудничите.

Какво се случва, ако кажа нещо, което може да се използва срещу мен в делото?

Вашите показания ще се разглеждат заедно с други доказателства по делото. Не трябва да се уличавате в извършването на престъпление. Имате право да кажете това, което считате за необходимо. Имате право да не давате показания.

Мога ли да се свържа с член на семейството или с приятел?

Ако сте задържан, имате право да поискате от прокурора да информира най-близките членове на семейството ви, други роднини, ваши колеги на работното място или в учебно заведение и др.

Мога ли да се консултирам с лекар, ако се нуждая от такъв?

Да – действията на прокурора се извършват при зачитане на човешките права.

Мога ли да се свържа с моето посолство, ако съм от друга държава?

Имате право да поискате вашето посолство/консулство да бъде уведомено.

Аз съм от друга държава. Трябва ли да присъствам по време на разследването?

Вие трябва да присъствате по време на етапа на действията на прокурора. Прокурорът решава дали е възможно да участвате в процеса на разследване чрез видео връзка или телефонна конферентна връзка.

Мога ли да бъда изпратен обратно в родната ми страна?

Няма такова изискване в закона, но е предвидено допълнително наказание — експулсиране от Република Латвия. Това може да се прилага само [въз основа на съдебно решение](#).

Ще бъда ли задържан в ареста или освободен?

Разследващият магистрат взема решение за вашето задържане. Може да бъдете задържан, ако за извършеното от вас престъпление е възможно налагане на наказание лишаване от свобода и ако никоя друга мярка за неотклонение не може да гарантира, че няма да се скриете от разследването/съдебното производство/изпълнението на съдебното решение или че няма да попречите на хода на разследването или няма да извършите друго престъпление.

Разследващият магистрат ще ви изслуша, преди да вземе решение относно задържането ви. Имате право да представяте документи, сочещи, че задържането ви би било неоснователно. Ще ви бъдат осигурени адвокат и преводач.

Мога ли да напускам страната по време на разследването?

Можете да напуснете страната с разрешение на прокурора (обикновено в писмен вид).

Ще ми бъдат ли поискани пръстови отпечатъци, ДНК проби (напр. косъм, слюнка) или други телесни течности?

Следвайте [хиперлинка](#), за да намерите информацията за [вашите права](#).

Може ли да ми бъде извършен обиск?

Следвайте [хиперлинка](#), за да намерите информацията за [вашите права](#).

Може ли да бъде извършено претърсване на дома ми, служебните ми помещения, колата ми и др.?

Следвайте [хиперлинка](#), за да намерите информацията за [вашите права](#).

Може ли да обжалвам?

Имате право да обжалвате решението на разследващия магистрат пред Председателя на Съда. Имате право да обжалвате действията на прокурора пред висшестоящ прокурор.

Жалби относно решенията на прокурора/разследващия магистрат се подават в рамките на 10 дни. Жалби относно действията на прокурора могат да се представят по време на целия процес на разследване.

Можете да подадете жалбата на език, който владеете. Тя трябва да бъде разгледана в рамките на 10 дни от получаването ѝ. Ако жалбата не е написана на официалния език, срокът за нейното разглеждане започва да тече от датата, на която е предоставен преводът, като вие ще бъдете информиран за това.

Мога ли да се призная за виновен по всички или по част от обвиненията преди процеса?

Имате право да се признаете за виновен по време на разследването/етапа на действията на прокурора по всички обвинения, по някои от обвиненията или по едно обвинение.

Ако се признаете за виновен, това се счита за смекчаващо вината обстоятелство, което може да доведе до по-леко наказание. Ако се признаете за виновен и сътрудничите на разследването или прокуратурата, това може да помогне за прилагането на по-малко строги мерки за неотклонение или за освобождаване от ареста.

Ако се признаете за виновен, наказателното производство може да бъде прекратено. Възможните последици са:

условно освобождаване от наказателна отговорност;

разпореждане на прокурора за приложимото наказание;

споразумение с прокурора относно признаването ви за виновен и приложимото наказание, което след това ще бъде потвърдено от съда, и др.

Могат ли обвиненията да бъдат променени преди съдебния процес?

Обвиненията срещу вас могат да бъдат променени, ако прокурорът е получил допълнителни доказателства. Обвиненията срещу вас могат да бъдат променени, ако прокурорът установи, че те са се оказали неверни - тогава той прекратява съдебното преследване за съответната част от обвинението. Новите обвинения ще ви бъдат предоставени.

Мога ли да бъда обвинен в престъпление, за което вече съм бил обвинен в друга държава-членка?

Срещу вас може да бъдат повдигнати обвинения, но не можете да бъдете съден и осъден, ако вече сте били съден или оправдан за същото престъпление в друга държава.

Ще получа ли информация за свидетелите, които дават показания срещу мен?

Ще получите информация за свидетелите, които дават показания срещу вас. Прокурорът ще ви предостави преписката, включваща свидетелските показания след приключване на разследването и преди тя да бъде изпратена в съда.

Ще получа ли информация за други доказателства срещу мен?

Ще получите преписката по случая и тя ще съдържа всички доказателства, които прокурорът ще използва срещу вас в съда. Прокурорът ще ви предостави копия от преписката.

Вече съм бил осъждан за това престъпление в друга държава-членка. Какво ще се случи в такъв случай?

Не можете да бъдете съдени за същото престъпление в Латвия. Принципът за забрана за повторно осъждане за същото престъпление (*ne bis in idem*) се прилага за държавите-членки на ЕС.

Ще бъде ли поискана информация за досието ми в регистъра за съдимост?

Да, ще бъде поискана информация за предходните ви осъждания.

Някои процедурни действия (3)

Ще ми бъдат ли поискани пръстови отпечатащи, ДНК проби (напр. косъм, слюнка) или други телесни течности?

Може да бъдете помолени да дадете пръстови отпечатащи или проби от ДНК-то си. Проби от други телесни течности може да ви бъдат поискани и взети, ако това е необходимо при разследването на дадено престъпление.

Имате право да се запознаете с решението за назначаване на експертиза, преди то да бъде изпратено за изпълнение, при условие че обект на експертизата сте вие. Можете да задавате въпроси относно назначената експертиза преди нейното провеждане.

Вие сте длъжни да се подложите на поисканата експертиза. Задължени сте да дадете проби за сравнителна експертиза или да позволите те да бъдат взети.

Ако дадете проби за сравнителна експертиза доброволно, това ще бъде взето под внимание. Имате право да бъдете осведомен за информация, която се записва и можете да поискате да се добави всичко, което сметнете за необходимо преди подписването на протокола. Ако не позволите да ви бъдат взети проби за сравнителна експертиза, те ще бъдат получени чрез използването на принудителни мерки въз основа на решение на разследващия магистрат.

Може ли да ми бъде извършен обиск?

Тялото ви може да бъде огледано, ако по него има следи от престъпна дейност, някакви специфични белези или характеристики и т.н. Само лице от същия пол или медицински специалист може да извършва оглед на тялото ви. За огледа се съставя писмен протокол и вие имате право да получите информация за него и да го коментирате.

Тялото ви може да бъде обискирано, ако предмети или документи, които са от значение за разследването са скрити във вашите дрехи, вещи, тяло или в неговите отворени кухни. Само лице от същия пол може да ви обискира в присъствието на професионален специалист по медицина. Не се изисква разрешение за обиск, ако сте в ареста. Не се изисква разрешение за обиск, ако той се извършва по време на претърсване на помещение или район и вие присъствате там по същото време.

Може ли да се извършва претърсване на моя дом, бизнес помещения, кола и т.н.?

Вашият дом, бизнес помещения, кола и т.н. може да бъдат претърсени. Разследващият магистрат или съдът издава заповед за претърсване, но при спешни случаи е достатъчна заповед на следователя, одобрена от прокурора.

Вие или пълнолетен член на вашето семейство имате право да присъствате по време на претърсването, особено ако то се извършва в официалното ви място на пребиваване или в местоработата ви, освен ако сте арестуван. Ако вие или пълнолетен член на вашето семейство не можете да присъствате по време на претърсването, трябва да бъде осигурено присъствието на представител на местната община, мениджър/управител на помещението/ сградата.

Имате право да бъдете уведомен за заповедта за претърсване преди извършване на претърсването и следователят е длъжен да ви я представи.

Всички предмети, открити и иззети по време на претърсването, трябва да ви бъдат показани, записани, опаковани и запечатани, ако е уместно.

Имате право да поискате обектът да бъде приведен в същото състояние, в което е бил преди претърсването, ако това е практически възможно.

Имате право да получите информация за протоколите от претърсването, да правите бележки по тях и да поискате бележките ви да бъдат вписани в протоколите. Имате право на адвокат и преводач по време на претърсването.

Връзки по темата

[Закон за наказателното производство](#)

[Наказателен закон](#)

[Органи на държавната полиция](#)

[Прокуратура](#)

[Закон за регистъра за съдимост](#)

[Закон за процедурите по лишаване от свобода](#)

[Закон за процедурите по задържане под стража](#)

[Закон за адвокатската колегия](#)

Последна актуализация: 15/06/2020

Версията на националния език на тази страница се поддържа от съответната държава-членка. Преводите са направени от Европейската комисия.

Възможно е евентуални промени, въведени в оригинала от компетентните национални органи, все още да не са отразени в преводите.

Европейската комисия не поема каквато и да е отговорност по отношение на информация или данни, които се съдържат или споменават в този документ. Моля, посетете рубриката „Правна информация“, за да видите правилата за авторските права за държавата-членка, отговорна за тази страница.

Izvorna jezična inačica ove stranice [IV](#) nedavno je izmijenjena. Naši prevoditelji trenutаčno pripremaju jezičnu inačicu koju vidite.

3 - Моите права в съда

Къде ще се проведе съдебният процес?

Делото ще се разглежда от [районен/градски съд](#) или в случай на много сериозно престъпление — от [окръжен съд](#). Обикновено местонахождението на компетентния съд зависи от мястото, където е извършено престъплението. Ще ви бъде връчено писмено уведомление.

Делото се разглежда в открито съдебно заседание, с някои изключения (сексуални престъпления, необходимост от запазване на държавна тайна и т.н.).

В първоинстанционния съд делото се разглежда от един съдия, но председателят на съда може да поиска делото да се разгледа от колегия от трима професионални съдии. Съдията/колегията се произнася с решение по случая.

Може ли обвиненията да бъдат променени по време на съдебния процес?

Прокурорът може да утежни/смекчи обвинението в хода на съдебния процес.

Ако прокурорът смекчи обвинението, но фактическите положения останат непроменени, новите обвинения се вписват в протокола по делото.

Ако обвинението бъдат смекчени, когато фактическите положения са се променили, или бъдат утежнени, но фактическите положения не са се променили, новите обвинения следва да бъдат вписани в протокола по делото. Можете да поискате тяхното издаване в писмена форма.

Ако прокурорът утежни обвинението, защото са установени нови фактически положения във връзка с престъплението, съдът може да отложи делото и прокурорът трябва да представи новите обвинения в съда в рамките на един месец.

Информация за новите обвинения ще бъде изпратена до вас, вашия адвокат, жертвата и представител на жертвата и ще бъде посочена датата на съдебния процес.

Какво се случва, ако се призна за виновен по някои или всички от обвиненията?

Ако обвиняемият пледира виновен, това може да доведе до прилагане на по-лека присъда. Такъв е и случаят, когато обвиняемият се признае за виновен по някои от обвиненията.

Ако пледирате виновен по всички обвинения, делото може да бъде разгледано без преценка на доказателствата и чрез оценяване единствено на тези доказателства, които се отнасят лично до вас и до обезщетението под формата на претърпени вреди. В този случай съществуват ограничени възможности за обжалване на решението на съда.

Трябва ли да присъствам по време на съдебния процес?

Вие трябва да присъствате на съдебните заседания през цялото време до постановяване на решението на съда. Можете да поискате делото да бъде разгледано без вас, но в този случай трябва да присъства ваш представител.

Ако сте в друга държава/местоположението ви е неизвестно/присъствието ви в съда не е възможно, делото може да се разгледа *in absentia* (т.е. във ваше отсъствие).

Нямате право да участвате в съдебния процес чрез видеовръзка от друга държава-членка.

Ще имам ли преводач по време на процеса?

Съдът ще ви осигури преводач.

Ще имам ли адвокат по време на процеса?

Вие сам вземате решение за необходимостта от адвокат. Задължително е да имате адвокат при следните обстоятелства:

ако сте малолетен/недееспособен/имате затруднения при усвояването;

ако е взето решение относно използване на принудителни мерки от медицински характер;

ако не сте в състояние да упражнявате вашите процесуални права поради физическа/психическа неспособност;

ако сте неграмотен/сте получил ниско ниво на образование, което не ви позволява да упражнявате вашите процесуални права;

ако са започнали преговори за споразумяване с прокуратурата;

ако делото се разглежда във ваше отсъствие.

В тези случаи ще ви бъде назначен адвокат и вие можете да го/я отхвърлите с изключение на случаите, когато се прилагат принудителни мерки от медицински характер. Имате право да поискате друг адвокат.

Имам ли право да говоря по време на процеса?

Имате право да давате показания и да изразявате мнението си в съда. Не сте задължен да давате показания - това не може да се счита за отказ за сътрудничество със съда. Имате право да представяте писмени доказателства пред съда, а съдът ще ги прочете на глас. Не сте длъжен да се уличавате в извършването на престъпление, а прокурорът е длъжен да докаже вината ви.

Не сте длъжни да казвате истината и не може да се образува ново дело срещу вас, защото умишлено сте дал неверни показания/сте отказал да дадете показания. Поведението ви може да бъде взето под внимание при определяне на наказанието, но не може да се разглежда като утежняващо вината обстоятелство.

Какви са моите права по отношение на доказателствата срещу мен?

Можете да представяте нови доказателства по време на съдебното производство, за да докажете алибито си, да изключите наличието на наказателна отговорност/смекчите вината си и да оспорите доказателствата на прокуратурата.

Имате право да задавате въпроси на свидетелите и на жертвата, да призовавате свидетели, включително такива, които не са били разпитани преди това, да представяте документи, веществени и електронни доказателства, да отправяте молба към съда да изиска представянето на предмети/документи.

Имате право да представяте доказателства по време на цялото съдебно производство, до момента, когато съдът обяви, че съдебното разследване е приключило.

Имате право да ползвате услугите на частен детектив. При вземане на решение по делото съдът преценява всички доказателства в тяхната съвкупност.

Съдът взема решение дали да призове свидетелите ви след допитване до другите страни в производството. Ако искането ви бъде отхвърлено, можете да го подадете многократно.

Вие и вашият адвокат имате право да разпитате всички свидетели по делото. Техните показания се анализират в пленарната на защитата, която се изнася от вас или от вашия адвокат.

Ще бъде ли взета под внимание информацията относно моето съдебно минало?

Информацията относно вашите неизтърпени присъди ще бъде взета под внимание. Присъдите, заличени от досието ви в регистъра за съдимост поради изтекла давност, може да се разглеждат като обстоятелства, характеризиращи личността ви. Тези присъди се вземат под внимание при определяне на наказанието, включително ако то е лишаване от свобода.

Информация за съдебното ви минало се иска по време на етапите на [разследване](#) и [действия на прокурора преди предаването на съд](#), като тази информация може да бъде представена в хода на съдебното производство. Съдът ще вземе под внимание съдебното ви минало при вземане на решението.

Законът позволява контакти с компетентните органи в други държави-членки, както и искането на информация от тях във връзка с ваши предишни присъди там.

Какво се случва в края на съдебния процес?

Съдът постановява оправдателна или осъдителна присъда, или решение за прекратяване на наказателното производство, ако обстоятелствата показват, че процесът не трябва да продължи. Това може да се случи, ако няма достатъчно доказателства в подкрепа на обвиненията, или ако прокурорът оттегли обвиненията.

Възможни присъди:

лишаване от свобода (3 месеца — 15 години, а за тежки престъпления — до 20 години/доживотно лишаване от свобода);

общественополезен труд (40 — 280 часа);

глоба (3 — 200 пъти минималната месечна работна заплата);
конфискация на имущество (имотът се изземва в полза на държавата без право на обезщетение);
екстрадиция от Латвия (допълнително наказание: забрана за влизане в страната в продължение на 3 — 10 години);
ограничение на права (допълнително наказание: забрана за предприемането на определени видове/всякакъв вид търговска дейност; забрана за упражняване на някои професионални/други видове дейности, за заемане на определена длъжност или за получаване на законови разрешения /лицензии; 1—5 години);
пробация (1—3 години).

Каква е ролята на жертвата по време на съдебния процес?

Едно лице се признава за жертва с решение на следователя/прокурора, ако лицето го е поискало в писмена форма. Съдът може да признае дадено лице за жертва до началото на съдебното следствие в производството.

Жертвата може да подаде искане за обезщетение. Тя може да представя доказателства и да оказва влияние върху развитието на делото (помирение с подсъдимия, съгласие относно споразумението между прокурора и обвиняемия/подсъдимия по отношение на наказанието, и т.н.). Жертвата изразява мнението си относно присъдата и исканото от него/нея обезщетение за претърпени вреди по време на съдебното заседание. Жертвата може да обжалва решението на съда от първа инстанция и решението на Апелативния съд.

Връзки по темата

- [Закон за наказателното производство](#)
- [Наказателно право](#)
- [Закон за регистъра на наказанията](#)
- [Закон за процедурите по задържане/лишаване от свобода](#)
- [Закон за детективската дейност](#)
- [Латвийски съдилища](#)

Последна актуализация: 15/06/2020

Версията на националния език на тази страница се поддържа от съответната държава-членка. Преводите са направени от Европейската комисия. Възможно е евентуални промени, въведени в оригинала от компетентните национални органи, все още да не са отразени в преводите. Европейската комисия не поема каквато и да е отговорност по отношение на информация или данни, които се съдържат или споменават в този документ. Моля, посетете рубриката „Правна информация“, за да видите правилата за авторските права за държавата-членка, отговорна за тази страница.

Izvorna jezična inačica ove stranice [lv](#) nedavno je izmijenjena. Naši prevoditelji trenutаčno pripremaju jezičnu inačicu koju vidite.

4 – Моите права след постановяване на съдебното решение

Мога ли да обжалвам?

Имате право да обжалвате [решение на първоинстанционния съд](#) чрез подаване на жалба в рамките на 10 дни от датата на постановяване на съдебното решение. Съдът може да удължи крайния срок до 20 дни.

Жалбата трябва да бъде адресирана до непосредствено по-висшестоящата съдебна инстанция (Наказателната колегия на [районен съд](#) /Наказателният състав на [Върховния съд](#)), но трябва да бъде подадена в съда, който е постановил присъдата.

Не е възможно да се обжалват поотделно писмените и устните решения на съда, взети в хода на делото. Те могат да се обжалват единствено заедно с присъдата.

Жалба може да се подаде, ако считате, че решението на съда е погрешно - например, присъдата е твърде тежка или е налице неподходящо прилагане на правото спрямо вашето поведение (прилагане на неподходящ член или част от член от Наказателния закон) и т.н.

Какво ще се случи, ако обжалвам?

Изпълнението на присъдата се замразява, ако подадете жалба. Ако сте в затвора по време на обжалването, срокът от 10, респективно 20 дни за подаване на жалбата започва да тече от деня, когато присъдата ви бъде връчена на език, който разбирате.

Ако имате здравословни или семейни проблеми, изискващи освобождаването ви от затвора, можете да поискате преразглеждане на основанията за лишаване от свобода. Съдът не е длъжен да уважи такова искане.

Съдът ще ви уведоми за датата, на която жалбата ще бъде разгледана. Няма определен за това краен срок, въпреки че съдилищата се стараят да преразглеждат делата в разумни срокове.

Имате право да представяте нови доказателства в жалбата, като обясните защо е необходимо съдът да ги разгледа и посочите причините за непредставянето им пред първоинстанционния съд. Имате право да помолите Апелативния съд да разгледа доказателствата, ако смятате, че те са важни за обосноваване на жалбата.

Какво ще се случи на съдебното заседание пред въззивната инстанция?

Следните страни са поканени да участват в съдебното заседание пред въззивната инстанция: прокурорът, всички лица, които оспорват решението на съда, адвокатите или представителите на защитата. Жалбата ви ще бъде разгледана от екип от трима професионални съдии.

По време на заседанието преразглеждането се извършва само въз основа на вашата жалба, освен в случаите, когато съдът има съмнения относно констатациите на първоинстанционния съд.

При въззивно обжалване съдът може да вземе едно от пет възможни решения:

да потвърди решението на първоинстанционния съд; да го отмени и да постанови ново съдебно решение;

да отмени частично решението и да постанови ново съдебно решение по отношение на отменената част;

да отмени решението и да прекрати наказателното производство по делото;

да отмени решението изцяло или частично и да върне делото за ново разглеждане на първоинстанционния съд.

Какво ще се случи, ако жалбата бъде уважена или отхвърлена?

Ако жалбата ви бъде уважена и никой друг (прокурорът/жертвата) не оспорва решението на съда по реда на касационното производство, присъдата/решението на Апелативния съд влиза в сила.

Ако жалбата ви бъде отхвърлена, имате право да обжалвате присъдата/решението на Апелативния съд по реда на касационното производство пред [Отдела по наказателни дела на Сената към Върховния съд](#). Касационната жалба трябва да бъде подадена в рамките на 10 дни от деня на постановяване на решението на Апелативния съд. Съдът може да удължи крайния срок до 20 дни.

Имате право на обезщетение, ако бъдете оправдан или ако делото бъде прекратено на някакво правно основание.

Ако жалбата ви бъде уважена, вашето криминално досие ще се съхранява в [Информационния център на Министерството на вътрешните работи на Латвия](#).

Въведени са много строги изисквания за подаване на касационната жалба — трябва да представите доказателства за съществено нарушение на Наказателния закон или на Закона за наказателното производство.

В някои случаи имате право да поискате възобновяване на наказателния процес, ако след влизането в сила на присъдата/съдебното решение са открити нови обстоятелства. Няма краен срок за тези преразглеждания.

В някои случаи (ако е имало значителни нарушения на Наказателния закон или на Закона за наказателното производство), дори ако не сте подали касационна жалба, адвокатът ви все още може да подаде молба за преразглеждане на влезлите в сила присъда/съдебно решение. Няма краен срок за подаване на молбата.

Присъдата на първоинстанционния съд влиза в сила и става окончателна, ако не бъде оспорена чрез въззивно обжалване/по реда на касационното производство. Присъдата/решението на Апелативния съд влизат в сила и стават окончателни, ако не бъдат обжалвани по реда на касационното производство. Решението на Касационния съд влиза в сила и става окончателно в деня, в който делото бъде преразглеждано.

Аз съм от друга държава-членка. Могат ли да ме върнат там след процеса?

Ако сте осъден на лишаване от свобода, може да бъдете изпратен обратно в родната си страна след процеса, ако компетентният орган на вашата страна поиска екстрадицията ви и ако [Главната прокуратура на Латвия](#) се съгласи да ви предаде или обратното — ако последната поиска от вашата страна да ви приеме, за да изтърпите присъдата си там. Трансферът ви не е автоматичен.

Условията за трансфер са както следва:

трябва да сте гражданин на страната, където ще трябва да изтърпите присъдата;

присъдата трябва да е влязла в сила;

до изтичането на присъдата ви трябва да останат най-малко 6 месеца;

деянието, за което сте осъден, трябва да съставлява престъпление съгласно законодателството и на вашата страна;

изразили сте желание да изтърпите наказанието си във вашата страна или сте се съгласили да бъдете трансфериран.

Администрацията на затвора ще ви информира за правото ви да поискате трансфер в рамките на 10 дни от получаване на заповедта за изпълнението на присъдата. Вие трябва да подадете писмена молба до Главната прокуратура на Латвия.

Ако не искате да изтърпите наказанието си във вашата страна или не сте съгласен с подобно искане от страна на органите във вашата страна, вие трябва да представите писмен отказ на Главната прокуратура на Латвия. Искането за трансфер трябва да бъде разглеждано в рамките на 10 дни.

Информация за обвиненията / осъжданията

Информация за осъжданията ви в Латвия се съхранява без вашето съгласие в активната база данни на регистъра на [Информационния център на Министерството на вътрешните работи на Латвия](#) до изтичането или отмяната на присъдата. Ако ви е наложено административно наказание, информацията се пази в продължение на 1 година след изпълнението му и след това се завежда в архивите на регистъра. Това не подлежи на обжалване.

Връзки по темата

[Закон за наказателното производство](#)

[Наказателен закон](#)

[Латвийски съдилища](#)

[Закон за регистъра за съдимост](#)

[Закон за обезщетяване на вреди, причинени от страна, отговаряща за производството](#)

Последна актуализация: 15/06/2020

Версията на националния език на тази страница се поддържа от съответната държава-членка. Преводите са направени от Европейската комисия. Възможно е евентуални промени, въведени в оригинала от компетентните национални органи, все още да не са отразени в преводите.

Европейската комисия не поема каквато и да е отговорност по отношение на информация или данни, които се съдържат или споменават в този документ. Моля, посетете рубриката „Правна информация“, за да видите правилата за авторските права за държавата-членка, отговорна за тази страница.

5 - Пътни нарушения

Как се третира дребните пътни нарушения?

Ако сте превишили ограничението на скоростта (50 km/h в населени места и 90 km/h извън населени места) с до 20 km/h, тогава [полицейски служител](#) може да ви отправи предупреждение или да ви наложи глоба от 5 латвийски лата.

Ако сте превишили ограничението на скоростта с 21—30 km/h, полицейски служител може да ви отправи предупреждение или да ви наложи глоба от 20 латвийски лата.

Размерът на глобата се увеличава колкото повече превишавате ограничението на скоростта и може да стигне до 300 латвийски лата и да включва отнемане на шофьорската книжка за 3—6 месеца.

Ако сте паркирал на забранено място, полицейски служител може да ви наложи глоба от 20 латвийски лата.

Ако по време на шофиране нямате шофьорска книжка, документи за регистрация на превозното средство или сертификат за техническа изправност и т.н., полицейски служител може да ви отправи предупреждение или да ви наложи глоба от 2 латвийски лата.

Ако шофирате без фарове през светлата част от денонощието, полицейски служител може да ви отправи предупреждение или да ви наложи глоба от 5 латвийски лата. За същото нарушение през тъмната част на денонощието или в условия на лоша видимост, полицейски служител може да ви наложи глоба от 30 латвийски лата.

Ако вие или пътникът до вас не носите предпазен колан по време на шофиране, полицейски служител може да ви отправи предупреждение или да ви наложи глоба от 20 латвийски лата.

Полицейският служител изготвя доклада за нарушението и може на място да вземе решение относно наказанието. Можете да обжалвате наказанието пред по-висша инстанция в рамките на 1 месец от получаване на уведомлението за решението. Последващото решение може отново да се обжалва пред [районния административен съд](#). Жалбата трябва да бъде подадена в рамките на 1 месец.

Общинската полиция се занимава с нарушения на задълженията на пешеходците. Може да ви бъде наложена глоба от 5 до 20 латвийски лата.

Имате право да обжалвате решението в районния административен съд в рамките на 1 месец.

Ако шофирате, докато сте под влиянието на алкохол с концентрация на алкохол в кръвта от 0,2—0,5 ‰ и притежавате шофьорска книжка от по-малко от 2 години, полицейски служител или съдия от районния или градския съд ще ви наложи глоба в размер на 100 — 200 латвийски лата и ще отнеме шофьорската ви книжка за период от 3 месеца. Можете да обжалвате решението в рамките на 1 месец пред по-висша инстанция и след това — пред районния административен съд (за глоба, наложена от полицейски служител) или пред [окръжния съд](#) (за глоба, наложена от съдия).

Ще бъдат ли вписани тези нарушения в досието ми в регистъра за съдимост?

Административните наказания ще бъдат вписани в досието ви в регистъра за съдимост. Информацията за тези наказания се съхранява без ваше съгласие в активната база данни на регистъра на [Информационния център на Министерството на вътрешните работи на Латвия](#) в продължение на 1 година, след като са били изпълнени, като след това записите се преместват в архивната база данни на регистъра.

Връзки по темата

- [☞ Кодекс за движението по пътищата](#)
- [☞ Кодекс на административните нарушения](#)
- [☞ Закон за административното производство](#)
- [☞ Закон за полицията](#)
- [☞ Закон за регистъра за съдимост](#)
- [☞ Държавна полиция](#)
- [☞ Дирекция за безопасност на движението по пътищата](#)

Последна актуализация: 15/06/2020

Версията на националния език на тази страница се поддържа от съответната държава-членка. Преводите са направени от Европейската комисия.

Възможно е евентуални промени, въведени в оригинала от компетентните национални органи, все още да не са отразени в преводите.

Европейската комисия не поема каквато и да е отговорност по отношение на информация или данни, които се съдържат или споменават в този документ. Моля, посетете рубриката „Правна информация“, за да видите правилата за авторските права за държавата-членка, отговорна за тази страница.